

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk
Rónai Frigyes kiadó
címére küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

XXIX. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
JAMBRITS LAJOS.

3. szám.

Nemzeti népnevelés.

Irta: Halász Ferenc min. tanácsos.

Nyelvben és érületben egységes magyar nemzeti állam! Ez a főcél, amely felé mindannyiunknak okos tervszerűséggel, szívós kitartással törekednünk kell. Azt a természetadta csodás keretet, amely szép hazánkat a Kárpátok hőrovaival és a Duna-Dráva hullámaival körülölel, be kell töltenünk testvéries érzelmű, egymást megérteni tudó magyar nemzettel.

Ha ezt a célt elérhetjük, ezer éves fennállásunk örök időkre biztosítva van. Ha azonban bábeli nyelvszavaz és ellenségeskedés duma tovább is közéletünket, menthetetlenül szétzúllunk, más nagy nemzetmolechok zsákmányává leszünk.

Ambár az alkotmányos korszak beállta óta letelt 40 év alatt népoktatásunk kétségtelenül nagy arányokban fejlődött, mégis e téren bizony még nagyon sok a tenni való. Elég, ha csak azt említem, hogy a magyar anyaországban a hat évvel felül való népességnek még mindig 38-6%-a nem tud írni, olvasni és hogy az anyaország népességének jó 40%-a nem beszéli az állam nyelvét.

Pedig az elvitázhatalan, hogy nemzetünk jövőjét egyéb más tényezők mellett csak ugy biztosíthatjuk, ha a nép millióit a magyar hazafias irányú és a közéletre is kiható népnevelésben részesítjük.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, áthatva a nemzeti irányú népoktatás nagy fontosságától, korszakos jelentőségű népoktatási törvényeivel biztosította, hogy bizonyos idő múlva az ifjú nemzedék nemcsak az írás-olvasásban, de az állam nyelvének ismeretében és hazafias szellemben is kifogástalan készségre és érzületre fog jutni.

Apponyi gróf kormányzásának súlypontját a nép művelésére fordítja; és alig három évi minisztersége alatt oly eredményeket ért el, amelyek a legvérmesebb reményeket is felülmulják.

Megalkotta a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és felekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-cikket, amely minden iskolától az államellenes irányzatok kerülésén felül még azt követeli, hogy a magyar címernek és zászlónak, a magyar történelmi emlékeknek és ezek révén a hazafias szellem pozitív ápolásának tért nyisson; hogy az állami nyelv tanításában elérje azt a minimális eredményt, mely az 1879: XVIII. t.-c. szándékának megfelelően a nemzeti összeforradás ügyét szolgálja; és hogy a tanító, a magyar király, magyar haza és magyar alkotmány iránti hűségét esküvel megerősítse: A tanítói fizetés kiegészítésére nyújtott állami segély feltétlenül pedig még azt kívánja a törvény, hogy minden államsegélyes iskolában a magyar nyelv, számtan, a magyar földrajz, magyar történelem és alkotmánytan a miniszter által kiadott tanterv szerint és az általa jóváhagyott tankönyvek segítségével tanítsassék. A törvény végrehajtása érdekében gondoskodott Apponyi miniszter az állami felügyelet hatékony kiterjesztése felől és nincs kétség az iránt, hogy ezen törvény által a magyar hazafias irányú népnevelés terjesztésében néhány év múlva igen öröndetes eredményeket fogunk tapasztalni. Itt megemlíti, hogy a községi és felekezeti néptanítók fizetésének kiegészítésére az állam az 1909-ik évben már 8 és fél millió koronát fordít.

Másik nagy alkotása Apponyi miniszternek az állami elemi népiskolai tanítók illetményeinek szabályozásáról és az állami népiskolák helyi felügyeletéről szóló 1907. évi XXVII. t.-cikk.

Az állami népoktatás hazánkban elsőrangú kulturpolitikai jelentőséggel bír, mert az eddigi tapasztalatok fényesen igazolták, hogy az egységes magyar nemzeti állam megteremtésében az állami népoktatás egyike a leghathatósabb eszközöknek. A közoktatási kormányzatnál tradicionális elv, hogy sehol nem erőszakolja az állami népoktatást, amely önmagától is oly népszerű és vonzó erővel bír, hogy községeink vetékedve kérelmezik népoktatásuknak állami kezelésbe való vételét. Az állami népoktatásnak nagyarányú fejlődését mi sem igazolja nyomatékosabban, mint az az adat, hogy ezelőtt 13 évvel, 1895. évben csupán 1500 állami tanító volt és akkor az állami oktatásra csupán 4 millió korona költség fordított, míg az 1909. évi állami költségvetésben, az az év összes megnyitó új állami iskolákkal együtt 7 ezer állami tanító illetménye van felvéve és az állami oktatás összes költségei 15,834.515 koronára rugnak. Meg kell említenem, hogy ezen rendkívül nagy emelkedés legnagyobb aránya éppen Apponyi gróf kultuszminiszter kormányzásának idejére esik. Ez az egy körülmény fényesen igazolja, mennyire szíven viseli Apponyi gróf az állami népoktatást azon egyedül helyes értelemben, hogy mindenütt, ahol a községi, vagy más felekezeti iskolafenntartók összerajukból nem képesek, vagy más okokból nem akarnak a magyar állam érdekeinek megfelelő népoktatást létesíteni és fenntartani, oly helyeken az állam vonul be, mint iskolafenntartó, és az állam nagy erkölcsi és anyagi orajével biztosítja a valláserkölcsi alapon nyugvó magyar nemzeti népnevelést. Megemlítem, hogy az állami elemi népiskolákban immár félmillió tanköteles részesül oktatásban. Azt csak futólag említem, hogy az 1907: XXVI. t.-c. az állami tanítókat állami tisztviselőknek minősítette és számukra a mi anyagi

Tárca.

A kollégia.

Irta: ifj. Külessey Rudolf Gyula

December huszonegyediké volt. Kemény hideg téli nap. A külső ablakokra fagyott jégvirágot nem tudta a gyenge napsugár, mely az ólomszínű felhők mögül csak olykor-olykor villant elő, beolvasztani. A fák galyain vastag fagyott zuzmararéteg ült, melynek apró kristályai a gyenge napsugárban is vakító lehérséggel ragyogtak. A házereszekről jégcsapok lögtak alá. Csikorgott a hó az ember lába alatt, pattogtak a fak a nagy hidegtől s ugy látszott, Télapó minden mérget ezen a napon akarta kiadni, mert még az éjszaki szelet is ki-rendelte, hogy dermesztő munkájában segítségére legyen.

Az embereket részint a tulságos hideg részint pedig a karácsonyesti előkézuletek odahaza tartották csupán azok jártak kint, a kiknek elmulasztathatlan dolguk akadt, de ezek is futva mentek végig az utcákon s még a szájukat is betakarták, hogy a hideg, ködös levegőtől tüdejüket megóvják.

Jól befűtött irodában ült a garamrévi erdősz s dolgozott. Minden munkáját el akarta végezni, hogy aztán az ünnepeket nyugodtan tölthesse családjá körében. Kora reggel óta ott ült már, még az ebédjét is odahozatta.

Délután három órára járt az idő, mire elkészült. A mint szemével végigmérte az irathalmazt, melyet legyurt elégedett mosoly jelent meg ajkán s hátradőlv karosszékekében, nagyot nyújtózkodott. Tekintete önkénytelen az ablakra esett s a mint így belülről nyugodtan

szemlélte a külső életet, eszébe jut a költő mondása: „Hol a boldogság mostanában?! A barátságos meleg szobában.” Így merengett egy pár percig, aztán felkelt, szivarra gyújtott s lassu, kimért léptekkel jart alá-tel a szobában. Egyszerre megállott. Belebámult a szivarjából felszálló kékes füstgombolyba. Eszébe jutottak kedvenc özei. Mennyit is nélkülöznek, szenvednek most a szegények a nagy hó és hidegtől, gondolta magában Vajjon kibírják-e a hosszú kemény telet!? Baj biz ez, baj mormolta szomoruan s éppen lakosztálya felé indult, mikor eszébe jutott, hogy a napi postát még nem nézte át.

Elővette hát a nagy bőrtáskát, kinyitotta s rendes szokása szerint előbb a leveleket kezdte átvizsgálni. Hivatalos nem volt, de annál több privát levél és levelezőlap, melyek mindmégannyi boldog és kellemes ünnepeket kívántak. A többek között volt azonban egy mely elrontotta az erdősz karácsonyesti tervét. Egyik barátja és kollégája értesítette ugyanis, hogy egy garázdá orvosadás csapat szándékozik a szent-éjszakán féltett pagonyait meglátogatni, miért is, mint jóbarát és kolléga, a ki a dolgokról véletlenül szerzett tudomást, kötelességének tartotta őt értesíteni, jelezvén egyuttal, hogyha tíz óráig nem jeleatkeznének a gazemberek akkor nyugodtan lehetnek, mert az illetők megváltoztatták tervüket.

Nagyon leverőleg hatott a hír az erdőszre s első pillanatban nem tudta mihez is kezdjen most. Végre is felülkerekedett benne a kötelességérzet s azonnal határozott. Berendelte három legmegbízhatóbb és hűségesebb vadőrtjét előadta nekik a dolgot s megkérdezte őket, akarnak-e a vadászok elfogásában segédkezni?

A három hű ember azonnal készen nyilatkozott és egy félóra múlva már utban voltak. Az erdősz ment

elől, gázolta a térdig érő havat s míg a hideg könynyeket sajtolt ki szeméből, szíve mélyéből sajnálta embereit, a kiknek így el kellett rontania egyedüli szabad estéjüket.

A három vadőr mindenütt nyomou követte, leg-hátul ment egy hirtelenszöke, tömzsi, vörös emberke, a ki egész utou azon fohászzkodott hogy csak most találkozhassék a bitangokkal, majd megtanítja őket keztyübe dudálni.

Kétórai kínos kapaszkodás után elérték a vágást, a hol valamennyien elhelyezkedtek, megtöltötték fegyvereiket s vártak.

Az erdősz ezen része volt a legféltettebb, mert az értékes vad zöme az itt elhelyezett etetők körül tartózkodott rendszeren. Most különösen az erős tél mind idehajtotta őket. Könnyen fel lehetett lelmi szegényeket, mert a nagy hóban csinált utak, melyeken, mint a hegyi lakók, közvetlen egymásután haladtak, messziről elárvultak hollétüket. Rendkívüli lelketlenség kellett hozzá hogy valaki a szegény állat eme szorult helyzetét használja ki öldöklő vágyai kielégítésére, de hát egy elvetemült vadlőrő, a kinek husza van szüksége, nem nagyon veszi az ilyesmit figyelembe; nála a fő, hogy a vad megleljen; tilalmi idő, kimélet, előtte mind ismeretlen fogalmak. Az erdősz ezt mind igen jól tudta, azért szállotta meg embereivel az etető környékét.

Csikorgó hideg volt s a folyton kavargó északi szél arcukba szórta a felszedett hódarát. Kriminális egy idő, mormogta a kis vörös ember s a hidegtől meggömbült ujjait leheletével igyekezett kiegyenesíteni. De ki a tenenek is volna kedve ilyenkor vadászni, mikor az ember keze ráfagy a csőre, fűzte tovább gondolatait. Es éppen karácsony estéjén, mikor minden va-

viszonyainkhoz mérten olyan javadalmazást biztosított, hogy a művelt nyugati nem egy nemzetével kiálta a versenyt.

Szociális szempontból nagy fontossággal bír Apponyi miniszter harmadik népoktatási törvénye az elemi népiskolai oktatás ingyenességéről. Ennek a törvénynek, amely 1909. év szeptember hó 1-én lép életbe, az a célja, hogy az elemi népiskolákban a tanítás teljesen ingyenes legyen, vagyis, hogy a tankötelesek semmiféle cimen tanítási díjat ne fizessenek. Az általános tankötelezettséget népoktatási alaptörvényünk már 40 év előtt kimondta, mégis sajnálatos kell megadapítanunk, hogy tanköteleseinknek csak 79,5 százaléka jár iskolába és így hatszázezernél több tanköteles oktatás nélkül no fel. Ezen iribatelen állapot egyik okát a tandíjszedés is kell keresnünk. Apponyi miniszter tehát azon célból kiindulva, hogy az általános tankötelezettséggel egyáltalán nem bír össze, hogy az ezt teljesítő szülőket az iskola tanítási díjait szedjen, megalkotta az elemi népiskola ingyenességéről szóló törvényt. A tandíjtól eddig befolyt évi jövedelm, amely összesen 3,400.000 korona tesz, ezennel bizonyos feltételek mellett az állam fogja az iskolafenntartónak adni. Reméljük, hogy az ingyenes népoktatás jelentékenyen fokozni fogja az általános tankötelezettség érvényesítését.

Ugyanezen törvényen gondoskodott a miniszter az elemi iskolákban szervezendő könyvtárak felől, és e tekintetben a külföldi államok népoktatási rendezését felülmutatta.

Minden törvényeknek szerves kiegészítője szolgál az a törvényjavaslat, melyet Apponyi miniszter a múlt nyáron a gazdasági népoktatás rendezéséről a képviselőház elé terjesztett. Ezen javaslat szerint a gazdasági népoktatásnak az a célja, hogy a 13-15 éves, munkát nemelő tanulókat eddigi ismereteikben megerősítse és továbbképzésük mellett a gazdaság egyes ágaihoz oly mértékben begyakorolja, hogy a fiúk, mint leendő földművesek, okszerűleg kezelhessék birtokukat vagy mint gazdasági munkások keresetképességüket fokozzák; a leányok pedig mint jövendő gazdaszónokok és családanyák a munkakörülményeik és gazdasági és háztartásban megkívánt tudományokkal megismerkedjenek a több teendőket eljáratásuk.

Nem szükséges bővebben indokolni, hogy a gazdasági népoktatásról szóló törvény, amelyhez hasonló törvény még nincs a civilizált államokban, éppen hazánkban, ahol a nép túlnyomó zöme földműveléssel foglalkozik, vagy közigazgatási, miniszteri és népművelési szempontból elsőrangú jelentőséggel bír.

Íme ez Apponyi gróf harmadik népoktatási törvényének törvényhozási eredménye. Ezeknek jelentőségét meg az is fokozza, hogy nemzetünk az általános választói jog behozatalával korszakos

átalakulás előtt áll. Mennél inkább kiterjeszhetjük népoktatási törvényeink végrehajtásával a hazafias szellemű és a közéletre is kiható népművelődést, annál biztosabban haladhatunk elő a legkiterjedtebb választói jog mellett is a magyar nemzeti állam konszolidációjában.

A nemzeti irányú hazafias népoktatást Apponyi miniszter a tanköteles korban túl is biztosítani és terjesztetni kívánja az iskolán kívüli oktatás rendezésével. Az erre vonatkozó munkálatok folyamatban vannak.

Ha még azt megemlítem, hogy Apponyi minisztersége alatt a kuluszterben költsége több mint 30 millióval emelkedett, kimutattam, hogy a hazafias irányú népoktatás terén Apponyi miniszter rövid kormányzása ideje alatt többet tett, mint amennyit a legvérmesebb reménnyel is várhatunk.

Az egységes magyar nemzeti állam kiépítésére a népkultúra biztosan meg van alapozva. Ez uton haladva s ha még a többi tényezők is harmonikusán közreműködnek, — a második ezer év dícsősége is biztosítva van.

Varosi ugyek.

88.909. Palyazati hirdetmeny.

A dr. Dallos Károly kiházasítási alapítványra pályázatot hirdetnek.

Az alapítvány kamatai 80 kor, melyért pályázhatnak községi illetőségű, kifogástalan erkölcsű szegény, rom. kath. polgári leányok, kik jegyben vannak.

Az alapítvány kamatai csak az esetben folyósítanak, ha a díjnyertes egy év alatt tényleg férjhez megy, ellenkezé esetben a kamatokra való igényt elvesztik.

A kérvények a városi tanácshoz folyó évi február hó 15-ig benyújtandók.

Köszeg, 1909. január hó 7-én

August János,
polgármester h.

89.909. Palyazati hirdetmeny.

A Károlyi Károly kiházasítási alapítványra pályázatot hirdetnek.

Az alapítvány kamatai 160 kor, melyért pályázhatnak községi illetőségű, kifogástalan erkölcsű szegény, rom. kath. polgári leányok, kik jegyben vannak.

Az alapítvány kamatai csak az esetben folyósítanak, ha a díjnyertes egy év alatt tényleg férjhez megy, ellenkezé esetben a kamatokra való igényt elvesztik.

A kérvények a városi tanácsához folyó évi február hó 15-ig benyújtandók.

Köszeg, 1909. január hó 7-én.

August János,
polgármester h.

41.909. Hirdetmeny.

Köszeg sz. kir. városban 1909. évben a következő napokon fognak a városok megtartani:

Közölgés csak állatvásár: január 27-én.
Állat- és kirakodó vásárok: március hó 29-én, május hó 24-én, július hó 19-én, szeptember hó 6-án, október hó 18-án, december hó 13-án.

Minden szombán állatvásár.
Heróvárosok mind a szerdán és szombaton. Ha ilyen ünnepnapra esik, az ort megelőző napon.

Köszeg, 1909. január hó 1-én.

Köszegi József,
rendőrkapitány.

lamire való ember otthon ül. Furesa, furesa, dörmögte s jobban fejte hazta baranybersapját. Az ólmos felhőből surin kezdett hullani a hó s a hideg szél elkapott baranyhangokat hozott felükbe. Tíz óra tehát régen elmúlt, mert a harang éjféli misére hívta a hívőket.

Már-már az erdész is azt kezdte hinni, hogy csak egy éretlen trefa áldozatai, mikor a vágás felső végén eldőlt egy lövés melyet meg kettő nyomon követett. A lövésnek egyszerre elevegséget öntöttek a vadőrök hidegtől dermedt tagjaiba. Tehát csakugyan itt vannak. Igaza volt a szom-zéd erdésznek. Jól kiszámolta tervüket, csak éppen az időjelzést nem adta meg pontosan, mert már éjtől uton egyre járt az óra.

A lövés zajára mind kimentek a vágáson átvezető útra, melynek szélén méterekre rakott tűzfahalmaz teküdt. Ez most kitűnt vélsáncul kiülközött. Mégis csak ő hogy kijöttünk, szaga az erdész s elhúzva finom torkolypálkával töltött kulacsát, sorba kimálta hű embereit. Legutójára került a kulacs a kis vörös emberhez, a ki jökörat húzva befőle nem állhatta meg, hogy torikat kőszorulva, ki ne bökje: e ma teszi!

Pszt! az Istenért!... Ha megtalálják hallani, vége mindennek, susogta az erdész.

Sose tessék felni, nyugtatta meg a kis ember, a lövés hangjából itelve felőrányira vannak még tőlünk. De it loznak lejenni.

Több, mint valószínű, jegyezték meg a többiek, mert ezen vágáson a jelen körülmények között más ut nem vezet, azt pedig, hogy a gerincen átmaszva a talu alatt menjenek el, aligha fogják megkísérteni. Tulnagás a hó, jegyezte meg a vörösfejű. De meg karacsóny estéje van, könnyen találkozhatnak valakivel, egészítette ki egy másik.

Most hirtelen úgy rémlett, mintha beszélgetést hallanának. Csakugyan erre vették utjokat a bitangok. A legkényelmesebben akartak lejteni, a mint már minden vadórnak természete, hogy csak addig nem ismer hatart a taradozásban a míg vadat ejthet, azután már ő az első, a ki a dolog legkényelmesebb oldalát fogja. Soknak szegte már ez a nyakat, de azért a többi nem

okul rajta. Most is a szerencsétlenek szépen visszamehettek volna azon az uton, amerre jöttek, de mert az nagy kerülő volt, inkább választották a szekerek által lejár, sokkal rövidebb és könnyebb utat.

Otan voltak. Mind március, viharedzett alakok, kiknek arcáról könnyen leolvadni, hogy nem első szárnypobálgatás usluk az ilyesmi. Még az idővel is dacolni látszottak, mert egyikük sem volt valami nagyon öltözve.

A legelől mező öszbe csavarodott véu fűkő volt. Puskáját hanyagul válára v. tve lépkedett, miutha csak a saját vadaskertjében sétálgatott volna. Az utánaa jövők kettős sorban haladva, egy-egy őzet cipeltek.

— Kutya idő, dörmögte az öreg. Ezt se igen tettem von! meg másnak. Aztán azt se hittem, hogy ilyen könnyű ám ide bejutni.

Könnnyű, a mikor könnyű, jegyezte meg egy hatujövő. Két éve mult, hogy egyszer ide hajtott a szükség, de kutyául megjártam ám. Majd itt hagytam a fogamat. Ugy rémlik, ezen az uton haladtam feléle mikor egyszerre előttem termett egy vörösfejű ember. Mintha csak a földből bujt volna elő s rán ordit állj! Majd sobálványára meredtem a bámulástól, de azért lélekjelenté em nem hagyott el. Rávettem magam mint a tigris, letéptem a földre s tojtogatni kezdtem. De egyszerre gyanus neszt hallottam, mire jobbnak láttam kerekét oldani. Gyorsan rohantam le a lejtón, hanem a bitang utámmam lött. Két postát mai napig is a lábikrámba hordok.

Szerenese, hogy most nincsen itt a te vörös embered, különben kinyújtóztatnok, dörmögte az első hatalmas basszus hangon, miközben kiverve pipáját, megállapodott egy percre. A következő pillanatban, mint a kit kigyó csipett meg, felszisszent. Pszt, ide nézzetek! Lábnymok, emberi nyomok! Itt valaki járt még pedig nem is olyan régen! Valamennyien visszahökentek. Mi a fenének is jöttünk erre, jegyezte meg a szerézezt lábú, még megint történik valami galiba.

— Ugyan mi történhetne? szólalt meg egy másik mehetni! nyugodtan, ilyenkor minden ember otthon ül legfeljebb az ilyen magunkfájának kőborolnak, azoktól

4349/1908.

Hirdetmeny.

A kaposvári sítetéma iurerei javára adományokat elfogad a polgármesteri hivatal.
Köszeg, 1908. december 19-én.

August János,
polgármester h.

1. 1909

Hirdetmeny.

Jeszenak János 1848—49-iki veritenu Nyitán felállitandó s obrátia adományokat elfogad a polgármesteri hivatal.
Köszeg 1909. évi január hó 5-én.

August János,
polgármester h.

60.908.

Palyazati hirdetmeny.

Kern József esordás lemondott.
Helyébe pályázatot hirdettek.
Évi járandósága a várostól 300 K. közpénz, 8 meter fa lakár, kik a legelőre hajtják szarvasmarhájukat, azoktól külön díjazásban részesül, mely hatenkint minden darab után 10 fillér.
A pályázati kérvények f. évi február hó 20-ig adandók be.
Köszeg, 1909. január hó 12.

August János
polgármester-helyettes.

Hirek.

— Uj anyakönyvi felügyelő. A belügyminiszter Vasvármegye területére az anyakönyvi felügyelői jog gyakorlásával Szentgyörgyi Károly belügyminiszteri segédlogalmazót bizta meg.

— Iparhatósági megbizottakul a városi tanács mellé megválasztottak: August Imre, Nusbaum Ferenc Kovats József vendéglős, Kálmán Lajos, Schermann János, Schäffer Gusztav, Lauringer Ferenc, Bakos József, Dora Lajos, Varga Imre, Tangl Adolf, Weber Antal, Dreisziger Ferenc, Riemau József, Balikó József ifj. Eituer Gusztav, Jauzso Mihály, Takáts Sándor, Schneider Gyula és Simon Antal; a szolgabírói hivatal mellé pedig Freyberger Sándor, Janosa Lajos, Adler Simon, Berhi János, Pollak Sándor, Perkovits János, Skriba Sándor, Horváth Mátyás Lass József, Heidenreich Lajos, Csánits Sándor, Gróinger Ferenc, Topfer Gyula, Flamisch Gusztav, Schätzl Lajos, Gaál József, Krampol József, Kirchnopt Mihály és Willinger Józsefet választottak meg.

— Megfelelbeztet megyebizottsági tagvalasztás. Doroszlóban mult hó 29-én megtartott megyebizottsági tagvalasztáson Gerecs Szaléz bencés tanár választottak meg dr. Szemző Sándor ügyvéddel szembe. Dr. Szemző Sándor a választás ellen telebeszt adott be, mert az 1886. évi 21. törvénycikk 23 § a értelmében Gerecs Szaléz bencés tanár megyebizottsági tag nem lehet. A hivatkozott törvény idevágó szakasza ugyanis szöszierint ezt mondja! „Bizottsági tag általában nem lehet: e) pont, ki a törvényhatóság területén legalább 2 év óta nem bir vagy ugyanannyi idő óta ott nem lakik és adót nem fizet.“ Nem elegséges tehát a választathósághoz az, hogy valaki országgyűlési képviselő választó legyen, hanem kell, hogy a fenti pontban toglalt kizárási ok tenn ne forogjon, mi pedig Gerecs Szaléz bencés tanárnál lenni tolog, mert mint bencés tanár adót nem fizet. Hason esetben van több elvi jelentőségu határozat is, mely a választást mindannyiszor megsemmisítette.

— Hajtavadasztat. A helybeli vadásztársaság f. hó 14-én hajtavadasztatot rendezett, mely alkalommal 101 nyul került tenekre. Jelen voltak: Chernel István, Czeke Gusztav, dr. Stur Lajos, Pfeffel János, Pulyai Istvan, Hollrigger főhadnagy, Seidl főhadnagy, Hunyor László, dr. Szemző Sándor, Burza Bela, Unger Elek, Gurtl Odon, Hutter Bela, Koch Béla, Brenner Lajos, Bass Rezső, Meisits János, Sinkovits Elek, Kistaludy József, Klasauczky Pal, Budaker igazgató.

meg nincsen mit tartauunk, hiszen egyik varju a más-siknak nem vájja ki a szemét.

— Persze, persze, dörmögtek a többiek, de azért mégis jobb lenne visszatordulni és a gerincen át a talu ala kerulni, mert hát, a mi biztos, az biztos.

— Az ám, szólalt meg az ősz vezér, de ki megy most át a gerincen, mikor derékig a hó?

Tanácsalannul állottak egy helyen és figyeltek, nem hallanak e valami gyauus uestz.

Tőlük százlépésnyire rejtőzködött az erdész, meg a három vadór s tesszűt figyele mel hallgatózva várták az alkalmas pillanatot.

Sűrű nagy behelyekben hullott a hó és olyan csendes volt az erdő, mint egy nagy temető. Egyszerre lépésektől eredő hóropogás hallatszott. Jöttek a vadőrök lefelé. Nemsokára láthatók lettek homályos körvonalaik, később egész alakjuk. Ruhájukon, kalapjukon, puskájukon olyan vastag hóréteg ült, hogy ugy néztek ki mint valami mozgó hóemberek. Szótlanul lassan közeledtek.

Ezek lélekzetüket is visszafogva figyeltek az erdészre. Mikor már alig voltak öt lépésre a tarakástól az adott jelle mind az négyen előugrottak rejtekükből. A vadőrök lelozva az őzeket, puska k után kapkodtak de már késő volt. Nyole töltött puskacső merrejt rajuk, miközben „le a fegyverrel“ hangzott az erdész parancsoló szava. Nem volt mit tenniük, gyáván meghunyászkodtak s némán túrték, hogy a kis vörös ember sorra szedje el a legyvereiket. Azután a két őzet cipelve szépen lesétáltak az erdész-lakba, a hol rövid taggatás után kiderült, hogy ők tulajdonképpen a levélró erdész telbérelt vadászai.

Leit erre persze nagy ámulás s mindenki, de különösen a garamrévi erdész alkotott magának turcsa kőpet kedves kollégájáról.

Mondják hogy irt is neki egy citra levelet, a minőt, paraszt közmondás szerint, nem igen szoktak kitenni az ablakba.

— **A város csordást keres.** Kőszeg város polgármesterei hivatala Kern József lemondásával megüresedett csordási állásra hirdert pályázatot. Évi járandósága a várostól 360 korona készpénz, s m. ta. lakás és a kik a legelőre hajtják szarvasmarhájukat azoktól külön díjazásban részesül. A pályázati kérvények f. évi február hó 20-ig adandók be.

— **Kötél általi halálra ítélt incidiekt.** Két vas megyei legényre hóhéralál vár a szomszéd Ausztriában. Marlovits István és tarsa incédi legények Sant Pölteben dolgoztak és ott november hó 7-én meggyilkolták egy vas megyei társukat egy simonyi legényt, akitől 160 koronát elraboltak. A két rablógyilkos hamarosan hurokra került és december hó 9-én a szentpölteni bíróság mindkettőt kötélt általi halálra ítélte. A halálos ítélet ellen beadott seummiségi panaszát december hó 21-én elutasította az osztrák semmitörvényszék és ezzel a halál büntetésére jogerőre emelkedett. A két incédi legény most dr. Szász Sándor kőszegi ügyvéd útján kegyelmi kérvényt adott be a kabinetirodához és most ettől a kérvénytől függ a gonosztevő incidiekt további sorsa.

— **Feladás a városnal.** A város a tüzfát mint múlt évben úgy ez idén is már január hónapban eladásra bocsátja. Az eladás folyó hó 23-án veszi kezdetét a az első két nap a kőszegieknek elővéletli joga van. Eladásra kerül pedig A. n. csódi vágásban termelt I. o. tölgyhasábból 400 meter á, 6 K. 75 f. II. o. tölgyhasábból 850 meter á, 6 K. III. o. tölgyhasábból 43 meter á, 4 K. 75 f., nyírhasábból 4 meter á, 6 K. 50 f., uyardoromból 48 meter á, 4 K. 75 f. I. o. fenyőhasábból 223 meter á, 5 K. A *bükkfutó* vágásban termelt: I. o. bükkhasábból 3000 meter á, 4 K. 25 f. II. o. bükkhasábból 800 meter á, 3 K. 25 f. III. o. bükkhasábból 800 meter á, 2 K. 75 f., bükkdoromból 500 meter á, 2 K. 75 f., bükkbotfából 300 rakás á, 3 K. 50 f. A *szabóhegyi* vágásban termelt III. o. tölgyhasábból 10 meter á, 4 K., tölgydoromból 700 meter á, 3 K. 50 f., tölgybotfából 60 rakás á 5 K., nyárdoromból 20 meter á, 2 K., uyardoromból 20 meter á, 5 K. 50 f.-ért. Az eladott tüzfát f. évi április hó 1-től kezdődőleg szállítható.

— **A lakbérosztályozás körül történt sérelmes beosztás miatti mozgalom nem kecséget kedvező eredményt.** A bizottság egyik tagja egy magas állású pénzügyminiszteri tisztviselő támogatása mellett eljár az illető referensnél, aki a legnagyobb készséggel megmutatta s megmagyarázta neki a történet beosztás körüli teljesen tárgyilagos eljárását, sőt elismerte, hogy neki is feltűnt egy r. t. város ezen feltűnő beosztása s így annál nagyobb figyelemmel vizsgálta azt, de a számok oly világosan beszéltek, hogy más beosztás lehetetlen volt. A pénzügyigazgatóság ugyanis összeírta a városban létező 69 három szobás lakást melyek nagyrésze melé a városi hatóság igazoló s felvilágosító megjegyzéseket fűzött, ezeket mind figyelembe is vették sőt maga a miniszterium is törölt feltűnő olcsó lakásokat, mert nem tisztviselők laktak benne. Mégis a tisztviselők által lakott lakások legtöbbje 400 koronánál maradt. Csak két lakás van ezen felüli összegben, 520 és 560 kor.-ért, de ezeket nem tisztviselők lakják. Az előadó véleménye szerint az összes memorandumok elutasítatni fognak, ha csak nem mutatnak ki olyan sérelmet, mely a házberadó bevallással vagy esetleg a bevallások eltitkolásával igazolható.

— **A kaszárnyaépítést lehetővé fogja tenni azon körülmény, hogy tekintélyes építőcégek versenyeznek érte akik a finanszírozást is maguk intézik.** Ha a törvényhatóság megadja azt a segítyt, melyet Körmendnek is adott, az építés dágább volta dacára csak nagyon csekély összeg marad a város költségvetése terhére.

— **Az utcaburkolat kérdése kedvező stádiumba jutott.** A kereskedelmi miniszterium tudvalegleg ismételtlen visszaküldte ez ügyet azért, mert a kövezetvámszedési engedélyt a város által kívánt alapján meg nem adhatta. Egyik tanácsstag informálás céljából felkereste az illető ügyosztályt s előadta a város sajátos helyzetét, mely más megoldást nem találhat, miután maga a szakosztály oly módozatot ajánlott, mely lehetővé teszi, hogy az ügy kedvező elintézését nyerjen. Eziránt most folyamatban van az előkészítő munka s most már van remény tehát arra, hogy áprilisra megkezdik az utak kövezését.

— **Működvelői előadás.** A helybelyi kath. legényegyesület február hó 14-én a mulató nagytermében táncossal egybekötött színelőadást rendez, mely alkalommal *Arzél Pál* rendőrbiztosunk, ki valamikor színész volt, szintén fel fog lépni. — Szíre kerül „A eszmadia mint kísértet.”

— **Minden szőlőgazda ingyen és bérmentve kérje a „Milleniumtelep”** Nagyósz, Torontálmegye, magyar vagy német vagy román vagy szerb főárjegyzékét legjobb fajú és válogatott minőségű szőlőoltványokról. Ezre 70 koronától feljebb.

— **A soproni—kőszegi vasut menetrendje.** Sopron város közigazgatási bizottsága a soproni—kőszegi vasut megnyitása után mindjárt átírt a vasut igazgatóságához hogy Kőszeg felé menő reggeli és délelőtti vonat indulásának idejét valamival későbbre tegye, mert a reggeli vonat nagyon is korán indul különösen télen, a tíz órával pedig nem mehetnek vissza azok, kik a reggeli vonattal érkeztek Sopronba. A kőszegi vasutársaság a panaszt áttette az államvasutak üzletigazgatóságához mely most közli, hogy a kért módosításhoz nem járulhat hozzá, mert a reggeli vonatoknak csak így van Kőszegre csatlakozása Szombathely felé és Kőszeg városának is érdeke, az első vonat reggel nyolc órára odaérjen. A menetrenden legteljebb csak májusra lehet változtatást tenni a tekintetben, hogy a délelőtti vonat később induljon. Akkor ugyanis az államvasut átveszi a kőszeg—szombathelyi vasutat is és innen közvetlenül Szombathelyre közelednek a vonatok.

— **Az 1908. évi városi számadás közszemlén.** Kőszeg város 1908. évi számadása folyó hó 20-tól 15 napon át a városi számvédegnél közszemlére van kitéve, mely idő alatt észrevételek adhatók be.

— **A kőszegi kereskedelmi kör könyvtárosa** ezúton is felkér a tagokat és azokat, kiknél könyvek vannak kiint, hogy azokat mielőbb szolgáltatassák át Schaffer Lipót kereskedő üzletében, mert a kör a könyvtárát rendezni ohajtja.

— **Az ovoda egyesület tancmulatsága.** Megirtuk mult számunkban, hogy a kőszegi ovoda egyesület a farsang folyamán bált rendez. Mint most értesülünk, az egyesület nem bált, hanem táncestélyt rendez, mi tekintve a nemes célt, jobban biztosítja a látogatottságot, mert a bálnak rendszeren nagyobb követelményei s ugy kiadásai is vannak. A sikerültnek ígérkező estély lebrudr hó 6-án lesz a Mulató nagytermében.

— **Az iparhatóság megbízottak** ma délelőtti 10 órakor tartják meg a városházán alakuló ülésüket.

— **Magyar postautalványok — Amerikában.** Sok ember véres verejtékkel szerzett fillére veszett el az amerikai magyar bankárok kezén. A szerény munkás ugyanis ezekre a hűtlen emberekre kényszerült reabizni a hozzátartozóinak szánt pénzt, mert angolul nem tud s így a posta útján nem tudta elküldeni. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter közbenjárására most magyar szövegű postautalványokat is kihozsájt az amerikai posta, hogy a sok visszaélésnek elejét vegye.

— **48-as honvédek számára** a gyűjtés városunkban 76 K 20 fillért eredményezett, mit a városi hatóság a vármegye alispáni hivatalához juttatott el.

— **Sorshuzas.** E hó 16-án tartották meg a kőszegi szolgabírói hivatalnál az 1888. évben születtek sorshuzását.

— **A Schiller-villat** 21 ezer koronáért megvette Pfandl Ferdinánd bécsi lakos.

— **Notakincs.** Az Euterpe zeneműkiadóhivatal (Budapest, Kossuth Lajos-u. 15.) most bocsátotta közre „Euterpe zenemű zsebkönyvtár” cím alatt megjelenő antologianak II. kötetét. Ötvenhárom magyar dalt és népdalt valogatott össze ebben a kötetben Lányi Ernő a népszerű dalköltő és ez az izléssel összeállított gyűjtemény legszebb hatásait tartalmazza a magyar népdal-fának: csupa népszerű, országszerte ismert dalokat, amelyek választékos harmonizálása Lányi avatot tollát dicseri. Am a népdalok mellett eredeti dalokat is találunk a kötetben Makray, Lányi, Kurucz és Kacsóh tollából, a melyek csak növelik az értékes és izléseken kiállított gyűjtemény értékét. A 68 oldalra terjedő kötetnek, diszes kötésben 2 korona az ára. Ugyancsak az Euterpe kiadásában jelent meg a Cimbalmozók dalkincse cím alatt szerkesztett gyűjtemény is, amely sikerült cimbalom átiratait tartalmazza a legszebb népdaloknak, továbbá Makray, Lányi, Kurucz és Kacsóh eredeti dalainak. A sikerült átirás Krudy Andor dr. jeles munkája. A kiváló cimbalom művész két ügyesen megírt ábránddal egészítette ki a gyűjteményt, amely nek köve 2 korona az ára. Mindkét mű kizárólagosan csakis Molitor Oszkár Euterpe zeneműkereskedésében (Budapest, Kossuth Lajos-utca 15.) kapható.

— **„A Haziorvos”** című népszerű egészségügyi folyóirat — mely jörfőrmán egy csapásra hódította meg a művelt magyar közönséget — legújabbban megjelent januári száma tartalmának változatosságánál és érdekességénél fogva talán az eddig megjelent számokat is túlszárnyalja. Különösen kiemeljük dr. Kemény Iguász törzssorvosnak: A gyermekek nemi felvilágosítása, dr. Sandberg berlini egyetemi tanárnak: A gyomorégésről dr. Gruber Karoly szakorvosnak: A hirtelen taplalkozásnak befolyása a vesékre Gyulai György tanárnak: A gyermekevelésről, Dr. Sipos Dezső karlsbadi tüdőorvosnak: Az epekövekről, Dr. F. Zs.-nek: A kuruzslásról szóló cikkeit. Ezenkívül igen sok, bár apróbb, de felette érdekes és tanulságos kérdéssel foglalkozik a „Különléte” rovatban, a „Betegpólok érdeke” pedig a betegpólok felette fontos és kényes tennivalóival ismerteti meg az olvasót. Neumes-Keve címen, a januári számban megkezdett cikksorozata pedig egyenesen ut-törő a magyar szakirodalomban, amennyiben érdekes és vonzó szépirodalmi keretben vázolja elénk egy közegészségileg, társadalmilag és közgazdaságiag teljesen elzüllött magyar közönségnek céltudatos, erélyes és helyes vezetés által való újrafelvirágozását. Szent meggyőződésünk, hogy ez a cikksorozat nemcsak a közönség de az illetékes faktorok érdeklődését is magára fogja vonni. Szinte bámulatos, hogyan lehet azért a csekély előfizetési árért (a lap előfizetési ára egy évre csekély 2 korona 40 fillér) annyit ajánlani! A magunk részéről legmelegebben ajánljuk a művelt magyar közönség pártfogásába „A Haziorvos”, melynek egyetlen család asztaláról sem volna szabad hiányoznia. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI. Andrassy-ut 27. szám alatti van. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Regény.

A szív örvényei.

Írta: Bouniérés Róbert.

A másnapra tervezett kirándulásnak a legszebb idő ked ezett. Pontban kilenckor a kocsi-készen álltak, de az emberek nem voltak ily pontosak és így bizony már reggeli tizet ütött az óra, mikor a türelmetlenül kapálódzó lovak elindulhattak. az első kocsiiban a báróné és a marquisinén kívül Lea és Roger állt, a másodikonban a báró foglalt helyett Courtaronnal és a kis Rafaellel, ki már e'otte való este halálra fáradtan tért haza Erébault társaságában tett kirándulásától és le-móudott a Maladetta megmászásáról.

A marquisné kikötötte magának, hogy Roger az ő kocsiában lehessen; a „régí jó időkről” akar vele

beszélgetni, — így nevezte azt az időt, mikor még nem volt monachék vendégszeretetére utalva és önéretét mindig fokozta, ha a hölgy kívánságának eleget téve közös viszonyokról és érdekről beszélt vele, e báróné mohón leszett minden szót és miúdn nevet. Oh, mi mindent áldozott volna tol azért, ha ahhoz a „társasághoz” tartozhatott volna, kiknek neveit majdnem kizárólag csak a lakodalmak és temetések alkalmával említik a napilapok és akiket mégis minden beavatott ismer. Az az „ósi” illat, mely e nevekből ömlött el, szinte elbódította a „parvenü” nejét és miután jó ideig némán hallgatott, Rogerhez fordult e kérdéssel:

— **Viconte ur,** beszélje rá a marquisné, hogy régi összeköttetéseit ne hagyja abba. Tartozik ezzel ismerőseinek, hogy ne vonja el magát tőlük egészen és jól tuota, hogy uekem csak örömet szerezne vele, ha az én házámban fogadná az urakat.

Roger néhány érthetetlen szót hebeget és a marquiséé úgy tett, mintha a báróné célzását nem hallotta volna. Az a hamályos érzete támadt, mintha a bárónéknak nagyra kellene mereszteuie szemeit ha arra a felfedezésre jutna, hogy az ósrégi cimerek mögött mily gyakran rejtőzik a szükség és nyomor, hogy hány nemes ember felesége tölti idejét foltozással varrással, akiknek az ósei Bouilou Gottfrieddel mentek a szent sír felszabadítására ész hogy e hazakban mily egyszerűen élnek gyakran. Azt az alkalmat nem akarta megadnia gazdag asszonyoknak, hogy az érem tullanjat is lássa, aztán Roger elbeszélése is eszébe jutott, hogy a Gomererek mily szerényen élnek és erre mélyen és táj-dalmasan felsóhajtott.

A kocsi ezalatt már Carauxba ért, egy nyomorúságos, szegényes pyrenei faluba; rongyos gyermekek futottak a díszes hintók után és összeverekedtek a sous darabok miatt, melyeket a báró és Rafael nevetve dobált közéjük. Közvetlenül a falu mögött mértőlekre elnyúló nádas terült el, melynek szélén elkorcsosult fűzek nőttek; az ut épp e nádas mentén vitt és aztán jobbra fordult, hol egy durván összetakolt hid vezetett az Attrionsat nevű zúgó patak mellett egy ósrégi kő-torony szomszédságában.

Oi faluban, mely a hasonnevű tó közelében feküld pihenőt tartottak; a marquisné a kicsiny, román modorban épült templomot ohajtotta meglátogatni és a fia a sekrestyést ment fölkeresni, ki éppen kecskét készült megtejni. Az egész falu összesereglett; férfiak nők és gyermekek, valamennyien rongyosan, piszkosan, a sekrestyés után futottak és szájatva álltak körül a kocsi, malatt a marquisné a főltárnál imádkozott. A báró, valamint hölgyei elkísérték a templomba a marquisné, ki Roger kájára támaszkodott; a báró kíváncsian vizsgálta a szentélytartó művészies faragványait és e miatt kalapját is elteletde letenni, mely mulasztását Courtaron, ki csupa unalomból szegődött a társasághoz nem épp a legbarátságosabb módon rőtta meg. Rogert is kellemetlenül érintette a báró hanyagsága és meg-lehetősen tüntető módon térdelt le a marquisinén mellé imádkozni, bár hónapok óta nem éezte a templomlátogatás szükségét.

(Folytatjuk.)

Kerületi képviselőt keres

egy régi elsőrendű, minden biztosítási ágazatot művelő biztosítási intézet **Kőszeg** részére.

Csak megbízható fizetéképes egyének vagy cégek ajánlata lesz tekintetbe véve.

Írásbeli ajánlatok a

„Vas megyei Napló”

politikai napilap kiadóhivatalának Szombathelyre küldendők.

432/908. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kőszegi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 170.1. számú végzése következtében dr. Max Gross ügyvéd által képviselt Stark Zsigmond brüni bej. cég javára 534 kor. 66 fillér s jár. erejéig 1908. évi július hó 4-én fogauatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül-toglalt és 1620 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok stb. nyilvános arverésen eladatnak.

Mely arverésnek a kőszegi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 170.2. számú végzése folytán 534 korona 66 fillér tökélovetelés, ennek a végzésben részletezett 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 46 kor. 29 t-b-t bíróság mar megállapított költségek erejéig, Kőszegen leendő megtartására

1909. évi január hó 21-ik napjának d. e. 9 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsaron alul is, el tognak adatni.

A mennyiben az elarverezendő ingóságokat mások is le és felülloglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőszeg, 1908. évi december 31. napján.

Kiss Kálmán,
kir. bir. végrehajtó.

